

RECENZIJ A

ZA MONOGRAFIJU "POLITIČKO - PRAVNE PRETPOSTAVKE NEZAVISNOSTI SUDSTVA U REPUBLICI SRPSKOJ"

Autora dr Miroslava Mikeša

Pravosuđe u širem smislu, a posebno segmentarno, područje je naučnog interesovanja i rada dr Miroslava Mikeša još iz vremena magistarskih i doktorskih studija i posebno postdokorskog naučnog rada. Rezultatom takvog interesovanja, dubokog i serioznog istraživanja, ulaženja i poniranja u predmetno područje naučnom metodologijom (metodom), manirom dobrog poznavaoa i formiranog naučnoistraživačkog poslenika, nastala je naučna monografija "Političko - pravne pretpostavke nezavisnosti sudstva u Republici Srpskoj".

Autor je osjetio duh vremena s kraja dvadesetog i početka dvadesetprvog vijeka, u kome se dešavaju krupne društvene promjene. Velika sfera društva i društvenih procesa, naročito političkih i državnih sistema, organizacije i oblika vlasti i upravljanja postaju i teorijsko i praktično područje nepredvidivih promjena i iznenađenja. U tom procersu protivrječnih i nepredvidivih promjena pravosuđe dobija novu ulogu i postaje bitna poluga (zajedno sa zakonodavnom vlašću) i najpozvanije je da modeluje i stabilizuje pravni sistem i poredak, vladavinu prava i pravnu državu.

Nova uloga pravosuđa podstaknuta je, između ostalog, i procesima globalizacije koji se jasno ispoljavaju kao bitni mehanizmi u vidu centralizacije i decentralizacije, diferencijacije i homogenizacije, te integracije i dezintegracije. Harmonizacija domaćeg zakonodavstva sa evropskim (komunitarnim i međunarodnim), te posebno direktno ili inkorporirano primjenjivanje Evropske konvencije o ljudskim pravima i njenih protokola od strane pravosuđa dovodi pravosuđe u sami vrh odgovornih faktora za stvaranje novog pravnog reda i savremenog civilnog društva.

Cjelokupni rad dr Mikeša prožet je nastojanjima i dokazima da se pravosuđe konstituisalo (i konstituiše) u tzv. treću vlast, koja se bitno razlikuje od zakonodavne i izvršne, jer nema silu i novac, ali ima još jače mehanizme: ustav i zakon, moral i autoritet, pravo i pravdu.

Autor naročito ističe da stabilizuje i trajni uspjeh pravosuđa zavisi u mnogome od potpunog ostvarenja principa zakonitosti, samostalnosti i nezavisnosti. On odbacuje djelimičnu, restriktivnu i "oktroisanu" nezavisnost i zalaže se za globalnu i potpunu nezavisnost koja će dati punu sigurnost,

autoritet i objektivnost pravosuđu i tako da zakon ostane jedini autoritet i uticajni faktor.

Knjiga dr Mikeša je logički struktuirana i povezana, pa je, u cjelini posmatrano, koherentno i neprotivrječno djelo. Prvi blok monografije sadrži stabilnu teorijsku osnovu cjelokupnog rada-modele organizacije pravosuđa, pravna država i vladavina prava, prava i slobode. Drugi blok obuhvata organizaciju i funkcije pravosuđa. Na koncu, treći blok odnosi se na sudsku vlast u Republici Srpskoj, s posebnim naglaskom na nezavisnost i međunarodne konvencije.

Monografija, u cjelini, ima svojstva potpunosti, metodičnosti, naučnosti, povezanosti, edukativnosti i upotrebljivosti što je čini vrijednim teorijskim, stručnim i praktičnim djelom i doprinosom funkcionisanju pravosuđa. Dr Miroslav Mikeš je mogao dati javnosti tako vrijedno djelo jer ima veoma solidnu teorijsku (doktor pravnih nauka) i praktičnu (advokat) osnovu.

Naučna, stručna i šira javnost će objavljivanjem ove knjige dobiti višestruko vrijedno djelo. Monografija "Političko-pravne pretpostavke nezavisnosti sudstva u Republici Srpskoj" ima bezrezervni i obavezni imprimatur.